

HOMOLOGACIÓ DE RARESES ORNITOLÒGIQUES A MALLORCA I FORMENTERA. INFORME DE 1995

Carles LÓPEZ-JURADO, Coordinador del Comitè de Rareses Ornitològiques a Mallorca i Formentera del GOB

RESUM.- Cinquè informe anual del Comitè de Rareses Ornitològiques a Mallorca i Formentera. Se presenten 31 registres, la majoria de 1995. Se n'accepten 26 (84%). Entre ells destaquen els primers registres segurs de cotoliu (*Lullula arborea*), busqueret xerraire (*Sylvia curruca*) i ferrerico petit (*Parus ater*). També incloem, 3 observacions a Balears homologades pel Comitè Ibèric de Rareses (CIR) de la *Sociedad Española de Ornitología* (SEO), informe de 1993, pertanyents a sel.la ala-blava (*Anas discors*), arpella pàl.lida (*Circus macrourus*) i pinçà carminat (*Carpodacus erythrinus*).

SUMMARY.- *Homologation of bird rarities in Mallorca and Formentera. Report 1995.* 31 records were submitted, most of them from 1995. 26 records (84%) have been accepted. Noteworthy are the first confirmed records of Woodlark (*Lullula arborea*), Lesser Whitethroat (*Sylvia curruca*) and Coal Tit (*Parus ater*). We also present three records for the Balearics which were accepted by the Iberian Committee of Rarities (CIR) of the Spanish Ornithological Society (SEO) in its 1993 report, corresponding to Blue-winged Teal (*Anas discors*), Pallid Harrier (*Circus macrourus*) and Scarlet Rosefinch (*Carpodacus erythrinus*).

Aquest és el cinquè informe anual que presentam sobre l'homologació d'auells rars a Mallorca i Formentera. El Comitè que ha preparat aquest informe ha estat integrat pels següents ornitòlegs: Gabriel Gargallo, Jesús R. Jurado, Miquel McMinn, Maties Rebas-sa i Josep Sunyer, els treball de coordinació els ha dut a terme Carles López-Jurado.

Se presenten 23 registres relatius a 1995, però se n'inclouen també quatre de 1994, dos de 1991, un de 1989 i un de 1986. En total s'han homologat 26 registres, que representen el 84%, augmentant el percentatge de registres respecte d'anys anteriors. Els registres no acceptats tan sols són considerats insuficientment documentats pel Comitè,

aquest es manifesta disposat a revisar-los en el cas que pugui ser subministrada una informació més completa que els avalu.

Per altra part, certes dades de 1995 se troben encara en el Comitè pendents d'homologació i seran incloses en l'informe pròxim. Les espècies considerades en aquest informe són les que figuren a la «Lista de rareses locals de les Balears» publicada a l'Anuari Ornitològic de 1994, volum 9: 146.

Per primera vegada tenim registres homologats de les següents rareses a Balears: cotoliu (*Lullula arborea*), busqueret xerraire (*Sylvia curruca*) i ferrerico petit (*Parus ater*).

Finalment, també s'inclouen a títol informatiu, tres observacions a Balears

homologades pel *Comité Ibérico de Rarezas* (CIR) de la *Sociedad Española de Ornitología* (SEO), publicades en el seu darrer informe de 1993 (DE JUANA, 1995), pertanyents a les següents espècies: sel.la ala-blava (*Anas discors*), el primer registre d'arpella pàl.lida (*Circus macrourus*), i pinça carminat (*Carpodacus erythrinus*).

MODIFICACIÓ A LA LLISTA DE RARESES

Per a futurs informes s'inclou a la llista d'espècies sotmeses a homologació, una nova espècie que se menciona per primera vegada a Balears, ferretico petit (*Parus ater*). En aquesta espècie, com a les altres, el Comitè admetrà a estudi registres de qualsevol any sempre que venguin convenientment documentats.

PRESENTACIÓ DE L'INFORME

La llista sistemàtica que segueix s'ha elaborat d'acord amb els següents punts:

- S'inclouen les 60 espècies que han estat homologades qualque vegada a Balears, i només apareixen els registres acceptats o no, del darrer informe de cada comitè.

- Se publiquen només dades considerades segures.

- La xifra entre parèntesis que figura a continuació del nom de l'espècie indica els registres/exemplars homologats ja pel Comitè: 1) d'anys anteriors a 1995; 2) de 1995.

- En cada registre les dades s'ordenen així: 1) illa; 2) localitat; 3) nombre d'aucells observats; 4) edat i sexe, si se coneixen; 5) indicació sobre si l'aucell ha estat caçat, trampejat o trobat mort, i si se conserva i on; també

si se disposa de fotografies; 6) data/es; 7) observador/s (no s'indiquen més de tres noms).

- Si no s'indica altra cosa, les dates se refereixen sempre a l'any 1995.

- La seqüència taxonòmica seguida és la de Voous (*The List of Birds of the Western Palearctic*, 1978).

- Un breu comentari sobre cada espècie intenta situar les observacions en relació al que se coneix sobre el status de l'espècie a les Balears, tenint en compte el que s'ha dit ja en informes anteriors i indicant al principi, entre parèntesis, l'àrea essencial de cria en el món.

La propietat de les dades contingudes a l'informe correspon als diferents observadors, que hauran de ser esmentats com autors a la bibliografia.

LLISTA DELS REGISTRES HOMOLOGATS

Platalea alba

Bec-planer africà (CIR, 1993: 2/2, 0/0; Balears 1/1, 0/0)

Cygnus olor

Cigne menut (CIR, 1993: 5/14, 0/0; Balears 1/8, 0/0)

Anser albifrons

Oca carablanca (CIR, 1993: 14/58, 2/5; Balears 1/1, 0/0)

Tadorna ferruginea

Ànnera canyella (CIR, 1993: 15/27, 6/17; Balears 1/4, 0/0)

Anas discors

Sel.la ala-blava (CIR, 1993: 14/15, 0/0; Balears 2/3, 0/0)

1969:

Mallorca, s'Albufera, un mascle - acompanyat d'una possible femella de

la seva espècie-, el 3 de maig (M. Jones).
(Nord-americà). És el primer registre
cronològicament per a Balears (DE
JUANA, 1995).

Marmaronetta angustirostris
Sel.la marbreca (5/5, 0/0)

Aythya marila
Moretó cabussó (1/2, 0/0)

Clangula hyemalis
Annera glacial (1/2, 1/1)
Mallorca, Salobrar de Campos, una
femella adulta, el 5 de gener (J. King, A.
Stagg, K. Stagg, G. Hearl).

(Holàrtic, boreal). Hivernant acci-
dental a diversos països del Mediterrani.
Aquest és el segon registre al Salobrar,
en el mateix hivern (anteriorment, 2
femelles 18-12-94). A l'Anuari hi ha
publicada una observació anterior al
Comitè, d'un exemplar mort, correspon-
ent a maig de 1986.

Melanitta nigra
Negreta (1/1, 1/1)
Mallorca, Badia de Palma, una femella,
els dies 16 i 18 de gener (P. Garcias, J.M.
González).

(Holàrtic, boreal). A l'Anuari hi ha
publicada, una observació anterior al
Comitè, de fins a 4 exemplars durant els
mesos de novembre i desembre de 1990.
I una altra homologada d'un mascle el
desembre de 1991. El seu status és
d'hivernant accidental.

Circus macrourus
Arpella pàl.lida (CIR, 1993: 1/1, 1/1;
Balears 0/0, 1/1)

1993:
Mallorca, Parc Natural de s'Albufera, un
mascle adult, el 2 d'abril (P. Vicens).

(Euràsia, des de Romania fins a
Àsia central). L'únic registre homologat

previ se refereix a les Canàries. A les
Balears, constitueixen precedents una
captura a Menorca, anterior a 1911, i
dues observacions a Mallorca, d'abril de
1925 i maig de 1927. En aquest any de
1993 hi va haver més registres de
l'habitual a distints països d'Europa
(vegeu, per exemple, *British Birds*, 87:
4 i 519) (DE JUANA, 1995).

Hieraetus fasciatus
Àguila coabarrada (1/1, 0/0)

Falco columbarius
Esmerla (9/9, 1/1)
Cabrera, un exemplar, el 10 d'octubre
(M. Rebassa).

(Holàrtic). La darrera observació
publicada a l'Anuari és el 4-IV i la pri-
mera el 30-IX. El seu status a les Balears
és de migrat i hivernant rar.

Porzana pusilla
Rasclat petit (1/1, 0/0)

Glareola nordmanni
Guatlereta d'ala negra (CIR, 1993: 1/1,
0/0; Balears 1/1, 0/0)

Charadrius morinellus
Fuell de collar (3/5, 0/0)

Calidris melanotos
Corriol pectoral (CIR, 1993: 54/58, 6/7;
Balears 1/1, 0/0)

Gallinago media
Cegall reial (CIR, 1993: 4/6, 0/0; Balears
4/6, 0/0)

Tringa flavipes
Cama groga (CIR, 1993: 12/12, 3/3;
Balears 1/1, 0/0)

Xenus cinereus
Xivitona cendrosa (CIR, 1993: 8/8, 1/1;

Balears 1/1, 0/0)

Micropalama himantopus

Corriol camallarga (CIR, 1993: 1/1, 0/0;
Balears 1/1, 0/0)

Phaloropus lobatus

Escuraflascons (1/1, 0/0)

Stercorarius parasiticus

Paràsit (3/3, 0/0)

Stercorarius longicaudus

Paràsit coallarga (CIR, 1993: 18/28, 3/
4; Balears 1/1, 0/0)

Larus canus

Gavina cendrosa (3/4, 1/1)

Mallorca, s'Albufera, un exemplar
fotografiat a la depuradora, entre el 29 i
31 d'agost (B. Ramis, A. Stagg, G.
Hearl)(Vegeu Foto 1).

(Holàrtic). Quatre primers registres
segurs. Als Anuaris hi ha en total 6
observacions (1/febrer, 1/abril, 1/maig,
2/agost, 1/octubre), l'observació de maig
podria tractar-se d'un exemplar
immadur. A la Mediterrània occidental
és un hivernant rar.

Sterna caspia

Llambritja de bec vermell (2/2, 0/0)

Clamator glandarius

Cucui reial (2/2, 0/0)

Athene noctua

Miula (2/2, 0/0)

Caprimulgus ruficollis

Siboc (1/1, 0/0)

Coracias garrulus

Gaig blau (5/5, 2/2)

Mallorca, Mortixt (Escorca), un
exemplar el 4 de maig (G. Hearl).

Vall de Bóquer (Pollença), un
exemplar el 6 de maig (S. Simmonds).

(Paleàrtic). Publicades a l'Anuari hi
ha dotze observacions de les Balears, des
de 1985 a 1995, sempre d'un exemplar,
totes en primavera i estiu, primera
observació 4-V i darrera el 26-VIII. El
seu status a Balears és de migrant rar.

Calandrella rufescens

Terrolot de prat (1/2, 0/0)

Lullula arborea

Cotoliu (0/0, 1/1)

Mallorca, Port de Pollença, un exemplar
en un conreu, el 16 d'octubre (D.M.
Hanford).

(Paleàrtic). Primer registre
homologat per les Balears. Respecte al
seu status MUNN (1931) deia que, apareix
esporàdicament com un visitant hivernal
i en migració, però tan sols ha estat
observat a Mallorca, hi ha observacions
fins mitjans d'abril i comenta que un
nombre inusual d'exemplars aparegué el
gener de 1926, coincidint amb una ona
de fred.

Anthus novaeseelandiae

Titina grossa (CIR, 1993: 8/18, 0/0;
Balears 2/6, 0/0)

Anthus hodgsoni

Titina d'esquena olivàcia (CIR, 1993: 1/
1, 0/0; Balears 1/1, 0/0)

Anthus petrosus

Titina d'aigua (3/3, 0/0)

Motacilla citreola

Xàtxero citrí (CIR, 1993: 5/5, 1/1;
Balears 1/1, 0/0)

Cercotrichas galactotes

Coadreta (4/4, 1/1)

Cabrera, 1 exemplar capturat per a

anellament i fotografiat, el 14 de maig (J.M. González, J. Bonnín).

(Paleàrtic). Totes les observacions corresponen a la primavera, primer registre el 9-IV i darrer el 20-V. El status d'aquest migrant és d'accidental.

Acrocephalus palustris

Boscarla menja-moscards (1/1, 0/0)

Hippolais pallida

Bosqueta pàl·lida (8/11, 2/2)

Cabrera, un exemplar de més d'un any, capturat per a anellament i fotografiat, el 4 de maig (J.M. González, J. Bonnín).

Formentera, La Mola, un exemplar, capturat per a anellament, el 8 de maig (S. Costa).

1991:

Formentera, La Mola, un exemplar, capturat per a anellament, el 11 de maig (S. Costa).

(Paleàrtic: Mediterrani). Totes les observacions del pas primaveral són en el mes de maig, en canvi en el pas postnupcial, més dilatat, la primera observació el 17-VIII, i la darrera el 10-X. El seu status és de migrant escàs a Mallorca i Pitiüses.

Sylvia hortensis

Busqueret emmascarat (2/2, 1/1)

Cabrera, un mascle de més d'un any, a s'Espalmador, el 12 de maig (J. Bonnín).

(Paleàrtic: Mediterrani). Tercera observació homologada. Dos registres en primavera (maig i juny), i un en el pas postnupcial (setembre). El status d'aquest migrant és d'accidental a les Balears.

Sylvia nisoria

Busqueret falcó-torter (CIR, 1993: 2/2, 0/0; Balears 2/2, 0/0)

Foto 1. Gavina cendrosa *Larus canus* (Common Gull) entre dues gavines d'hivern *Larus ridibundus* (Black-headed Gull). S'Albufera de Mallorca, agost 1995. Foto: Bernat Ramis.

Sylvia curruca

Busqueret xerraire (5/5, 3/4)

Cabrera, un exemplar capturat per a anellament i fotografiat, el 25 de setembre (J.M. González, M. Rebassa, J.J. Jurado, J. Ramis). Un exemplar el 11 d'octubre (M. Rebassa, G. Gargallo, F. Lillo). Dos exemplars joves són capturats per a anellament i fotografiats, el 12 d'octubre (M. Rebassa, G. Gargallo, J. Bonnín, F. Lillo).

1994:

Cabrera, un jove de l'any capturat per a anellament i fotografiat, el 11 d'octubre (J.M. González, J. Sunyer)(Vegeu Foto 2). Un jove de l'any és trobat decapitat, probablement per un xoriguer, a les xarxes verticals, 22 de setembre (J.M. González, G. Gargallo).

Formentera, La Mola, un exemplar capturat per a anellament i fotografiat, el 14 d'octubre (S. Costa).

1989:

Formentera, La Mola, un exemplar capturat per a anellament, el 15 d'octubre (S. Costa).

1986:

Formentera, La Mola, un exemplar capturat per a anellament, el 12 de setembre (S. Costa).

(Paleàrtic). Dos registres previs al Comitè. Totes les observacions publicades són del pas postnupcial, primer registre el 11 de setembre i el darrer el 15 d'octubre. El seu status és migrant rar a Mallorca i Pitiuses.

Phylloscopus inornatus

Ull de bou de dues retxes (CIR, 1993: 10/10, 1/1; Balears 3/3, 0/0)

Phylloscopus collybita tristis

Ull de bou (CIR, 1993: 6/6, 0/0; Balears 1/1, 0/0)

Ficedula parva

Menjamosques barba-roja (CIR, 1993: 7/7, 0/0; Balears 1/1, 0/0)

Ficedula albicollis

Menjamosques de collar (CIR, 1993: 10/10, 0/0; Balears 7/7, 0/0)

Parus ater

Ferrerico petit (0/0, 1/1)

Mallorca, Torrent de Pareis (Escorca), un exemplar el 30 de setembre (A.J. Rowe).

(Paleàrtic). Primer registre homologat. No hi ha publicades observacions a l'Anuari, anteriors al Comitè. A la bibliografia tan sols hem trobat a Menorca uns registres bibliogràfics de Barcelo (*in* BERNIS *et al.*, 1958), que segons aquest darrer autor són erronis. D'aquesta espècie es ben coneguda la seva tendència als moviments irruptors a Europa. El seu status a les Balears és d'accidental.

Lanius collurio

Cap-xerigany d'esquena roja (11/15, 3/3)

Mallorca, Vall de Bóquer (Pollença), un mascle el 5 de maig (S. Simmonds).

Talaia de Morey (Artà), una femella el 22 de maig (A. Hethengtin).

Port de Pollença, un juvenil el 5 i 6 d'octubre (M.B. Thompson, S. Walker, G. Hearl).

(Paleàrtic). Nou observacions del pas prenupcial, primera dada el 4-V i darrera 1-VI. I cinc registres del pas postnupcial, primera el 24-IX i darrera 18-X. El seu status a les Balears com a migrant rar irregular.

Lanius excubitor

Cap-xerigany reial (2/2, 0/0)

Foto 2. Busqueret xerraire *Sylvia curruca* (Lesser Whitethroat). Cabrera, octubre 1994.
Foto: Josep R. Sunyer.

Foto 3. Lluçaret *Serinus citrinella* (Citril Finch). Cases Velles, Pollença (Mallorca), abril 1995.
Foto: Bernat Ramis.

Lanius senator niloticus

Cap-xerigany (CIR, 1993: 1/1, 0/0;
Balears 1/1, 0/0)

Lanius nubicus

Cap-xerigany emmascarat (CIR, 1993:
1/1, 0/0; Balears 1/1, 0/0)

Pyrhcorax pyrrhcorax

Gralla de bec vermell (3/6, 0/0)

Sturnus unicolor

Estornell negre (3/3, 0/0)

Passer hispaniolensis

Corrió de passa (3/4, 0/0)

Montifringilla nivalis

Corrió d'ala blanca (5/8, 1/1)

Mallorca, Alaró, un exemplar el 5 de
gener (J. Ramis).

(Paleàrtic). Setè registre homologat.
Totes les observacions són a l'hivern, la
primera el 28-XI i darrera el 18-II. El seu
status a les Balears és d'hivernant rar
irregular.

Serinus citrinella

Llucareta (1/1, 1/1)

Mallorca, Cases Velles (Pollença), un
exemplar, fotografiat, vist entre el 29 de
març i 18 de juny (B. Ramis, C. & C.
Watts)(Vegeu Foto 3).

(Palèartic: Europa meridional). Se-
gon registre homologat. A la bibliografia
hem trobat escasses observacions,
Henrici (*in* MUNN, 1931), observa
l'aucell i descobreix dos nius a Mallorca
el maig de 1924 i 25, també va sentir
l'espècie el maig de 1924 a Formentera.
A Menorca hi ha una única observació
d'Edmund Mackrill (*in* MUNTANER i
CONGOST, 1984), de 4 exemplars a Son
Bou el 27 de gener de 1983. Es seu sta-
tus a les Balears és d'accidental.

Carduelis flammea

Passerell golanegre (CIR, 1993: 1/1, 0/
0; Balears 1/1, 0/0)

Bucanetes githagineus

Pinsà trompeter (1/1, 0/0)

Carpodacus erythrinus

Pinça carminat (CIR, 1993: 3/3, 1/1;
Balears 1/1, 1/1)

1993:

Cabrera, un jove capturat per a
anellament i fotografiat, el 23 de
setembre (J.M. González, J. Bonnín, P.
Garcias i G. Gargallo).

(Euràsia, per l'oest fins al Bàltic).
Tal com els altres tres registres
homologats amb anterioritat, aquest se
refereix a un aucell en el seu primer any
que és atrapat per a anellament durant el
mes de setembre. L'espècie, que ha
experimentat una considerable expansió
areal en els darrers temps (ISENMANN,
1994) cria ja en diverses zones de França
(*Ornithos*, 1: 44-45; *British Birds*, 88:
44) (DE JUANA, 1995).

Emberiza citrinella

Hortolà groc (1/1, 0/0)

Emberiza pusilla

Hortolà petit (CIR, 1993: 10/10, 0/0;
Balears 2/2, 0/0)

LLISTA DE REGISTRES NO
ACCEPTATS

1991:

Hippolais pallida opaca. Bosqueta
pàl·lida: Formentera, La Mola, un
exemplar, el 11 de maig.

1993 CIR:

Gallinago media. Cegall reial:

s'Albufera de Mallorca, un exemplar, 22 de març.

Anthus novaeseelandiae. Titina grossa: Mallorca, Albufereta (Pollença), observació d'un exemplar, el 2 de febrer, 14 de març al 8 d'abril i 11 de novembre. **1995:**

Cercotrichas galactotes. Coadreta: Vall de Bóquer (Pollença), un exemplar el 15 d'abril. Port Pollença, un exemplar, 17 d'abril.

Hippolais pallida opaca. Bosqueta pàl·lida: Formentera, La Mola, un exemplar, el 8 de maig.

Lanius collurio. Cap-xerigany d'esquena roja: Vall de Bóquer (Pollença), un exemplar el 3 d'octubre.

BIBLIOGRAFIA

BERNIS, F.; DIEZ, P.M. i TATO, J. 1958.

Guí de la avifauna balear. *Ardeola*, 4: 25-97.

CLEMENT, P. 1993. Finches and Sparrows. Ed. HELM. London.

CRAMP, S. i SIMMONS, K.E.L. (Eds.) 1977. *The Birds of the Western Palearctic*, vol. I. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. i SIMMONS, K.E.L. (Eds.) 1980.

The Birds of the Western Palearctic, vol. II. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. i SIMMONS, K.E.L. (Eds.) 1982. *The Birds of the Western Palearctic*, vol. III. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. (Ed.) 1985. *The Birds of the Western Palearctic*, vol. IV. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. (Ed.) 1988. *The Birds of the Wes-*

tern Palearctic, vol. V. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. (Ed.) 1992. *The Birds of the Western Palearctic*, vol. VI. Oxford University Press. Oxford.

CRAMP, S. i PERRINS, C.M. (Eds.) 1993.

The Birds of the Western Palearctic, vol. VII. Oxford University Press. Oxford.

DE JUANA, E. 1995. Observaciones homologadas de aves raras en España y Portugal. Informe de 1993.

Ardeola 42(1): 97-113.

GRANT, P.J. 1986. Gulls: A Guide to Identification. Second edition. T & AD Poyser.

HARRIS; TUCKER i VINCOMBE. 1990. Bird identification. Ed. Mac Millan.

JENNI, L. i WINKLER, R. 1994 Moults and Ageing of European Passerines. Academic Press. London.

JONSSON, L. 1994. Ocells d'Europa amb el Nord d'Àfrica i l'Orient Mitjà. Edicions Omega, S.A., Barcelona.

MUNN, P.W. 1931. The Birds of the Balearic Islands. *Novitates Zoologicae*, 37: 53-132.

MUNTANER, J. i CONGOST, J. 1984. Avifauna de Menorca. *Treballs del Museu de Zoologia*. Barcelona, 1 (2ª edició).

PETERSON, R.; MOUNTFORT, G. i HOLLON, P.A.D. 1983. Guía de Campo de las Aves de España y de Europa. 4^a ed. Ed. Omega. Barcelona.

PORTER, R.F.; WILLIS, I.; CHRISTENSEN, S. i NIELSEN, B.P. 1994. Rapaces europeas, guía para identificarlas en vuelo. Editorial Perfiles. Lleida.

SVENSSON, L. 1992. Identification Guide to European Passerines. 4th edition. Stockholm: Svensson.